

F 24
1888

თ ე ა ტ რ ი

საყოველ-კვირად სალიტერატურად და საშხატურად გაზეთი

1888 წელსა

№ 48—49

დამკვეთი 17

გაზეთი ღირს: ერთის წლ. 5 მან.,
ნახევ. წლ. 3 მ., ცალკე № 15 კ.
ხელის მოწერა მიიღება: თბილის-
ში რედაქციის კანტორაში. ფოთ-
ში ბესარიონ კალანდაძესთან. აღ-
რესი გარეშე მცხოვრებთათვის: Ти-
пль, въ редакцію газеты
"ТЕАТРЪ". გაზეთი ისყიდება:
თბილისში, ჩარკვიანის წიგნის მაღა-
ზაში და ბ-ნ ხიდველთან—გო-
ლოვინის პროსპექტზე.

საგაზეთოდ დანიშნული წერი-
ლები (კორრესპონდენცია) გარკვე-
ვით უნდა იყოს დაწერილი. თუ სა-
ჭიროება მოითხოვს წერილებს რე-
დაქცია შეასწორებს. რედაქცია არა
კისრულობს წერილების უკან გაგ-
ზავნას და მათ შესახებ მიწერ-მო
წერას.

ყოველ წერილში უნდა იყოს
მოსხვებული: სახელი, გვარი და
საცხოვრებელი ადგილი დამწერისა.

ეს ნომერი ღირს 15 კაპ.

გაზეთი „თეატრის“ რედაქციისაგან

ჩვენის გაზეთის პირველ ნომერში წლიურ ხელის მომ-
წერლებს აღუთქვით საჩუქარი. დანიშნულ საჩუქრის მაგიერ
ხელის მომწეროლებს გაეგზავნებათ ამ თვის ოცში კედლის
ქართული კალენდარი ბ-ნ გ. ჩარკვიანის-მიერ გამოცემული.

გაზეთის «თეატრის» წლიურ ხელის მომწერთა
1889 წელში გაეგზავნებათ საჩუქრად თამარ დედოფლის
სურათი. ფერად წამლებით ნახატი. სურათი იქნება
სიგრძით ნახევარი ადგი, სიგანით ექვსი გოჯი.

ახალი ამბები

ამ დღეებში ერთი საკვირველი კრება მომხდარა ჩვენს
ქალაქში: ბ. ონ—ანცს მოუწვევია თავის სახლში ყველა ძუნ-

წი და წუწურაქი კაცი, ვისაც-კი თბილისში სახელი მოუპოვე-
ბია მდიდრისა. აზრი ამ კრებისა ყოფილა ისა, რომ ეანგარიშ-
ნათ, ვის რა შემოსავალი აქვს და ვის რამდენი ეხარჯება
თავის რჩენაზედ. არც ერთს მოწვეულს არ დაუმალნია და თა-
ვის სიცოცხლეში ეს პირველად უღვიწარებია საქვეყნოთ, რა
შემოსავალიცა ჰქონია წლიურად. აღმოჩენილა, რომ ყველა
მათგანს საერთოდ წელიწადში ორი ათასის თუმნით ურბევია
ჩვენი ქალაქელები. დღიური ხარჯი თვითვეულ მათგანისა: ხუ-
თი გროშის ლობიო, ცალი ფულის სახელი, ოთხი ვედრო
წყალი, ანუ ერთი კაპიკი, ოთხი გროშის ნახშირი, შაურის
ღვინო, კაპიკისაც ხურმა; მაშ წელიწადში ხორაგეულობაზე
მიდის სამი თუმანი შვიდი მანათი და ერთი აბაზი თეთრი ფუ-
ლი. ახლა წლიურად რო გამოვიანგარიშოთ ჩაი-შაქრის ხარ-
ჯი, სულ რომ «წკიპურტითაცა» სვას, უკანასკნელი ექვსი მანა-
თი და სამი აბაზი. ახლა ოჯახია, სტუმარია, მიმსვლელია,
მომსვლელია, ბედნიერი დღეა, ყველას საჩუქრები უნდათ, ხელ-
ში შემოგყურებენ,—ესეც თითქმის ჩვიდმეტი მანათი და ათი
შაური. სადგომი საკუთარ სახლშია და ესეც ფული ღირს თუ
არა!—ღირს წლიურად არა ნაკლებ ოცის თუმნისა. ჩაცმაა, და-
ხურვაა, ერთია, მეორეა, ესეც თითქმის ცამეტ მანათამდე აღის.
ამ სახით წლიური ხარჯი გამოდის ოცდა ექვსი თუმანი ოთხი
მანათი და ექვსი შაური. ექვსი შაურიც წელიწადში სამოწყა-
ლო საქმეს და სანთელ-საკმელს უნდება.

ამ სახით, ნაღდი შემოსავალი 20,000 მანათია, გასაევა-
ლი 264 მ. 30 კ. ბ. ონ — ანცმა წარმოსთქვა გრძნობიანი
სიტყვა: „პირი სამარისაკენა გვაქვს მიქცეული. ამოდენა ფული
შეგვიგროვებია და ერთხელ რიგიანათ არც კი გავგიძღვია მუ-
ცელი, მწვანისისა და ლობიოს ანაბარს გავგიტარებია დღენი
ჩვენნი. რასაკვირველია, სულ ამ ოქროების სიყვარულით. მა-
გრამ ეხლა რა უნდა მოგვეცეს ჩვენ ამ ფულებმა! სამარეში არ
გავვატანენ ჩვენი პირშავი მემკვიდრენი, შეუჩნდებიან თავგები-
ვით და სულ რამდენსამე წელს გააჩანაგებენ, დაჰკენეტავენ,
გააქრობენ. იქნება მადლობაც არ შემოგვითვალონ. მართალია,
გვიან არის, მაგრამ ისევ ჩვენთვის უფრო უპრიანია ამ ფულე-

ბის ხარჯვა. დღეიდან ავიღოთ თითო ლოქა მთელს ზამთრობით, ჩავეწერნეთ საბრანიეშიაც, კრუჟოკშიაც, პრიკაშიცების კლუბშიაც; კარგა ვსვათ, კარგა ვსჭამოთ, დავპატიყოთ ერთმანეთი და სხვებიცა, ვიქეიფოთ, ვიმზიარულოთ, სხვებიც გავანაროთ ჩვენის მოგებით და ჩვენც გავიხაროთო». საზოგადოებას მოეწონა ეს სიტყვა. ტაშის კვრასა და ვაშა-ვაშას ბოლო არა ჰქონდა. იმ ღამეს ყველამ მოჰხსნეს პირი ქისებსა და სამი დღე სულ სმასა და ჭამაში გაატარეს.

მეტადრე ამ ჩვენ ცარიელ თეატრებს უნდა უხაროდეთ—ლოქები მაინც მუდამ სავსე იქნება ხალხით. ესეც დიდი ღვთის წყალობაა. მერე რა ხალხი—სულ ძუნწები, სულ წუწურაქები და ისიც ლოქებში!

ჩვენ შევიტყუეთ, რომ ერთი სახლი, რომელიც ჯერ მარტო გომები იყო და დღეს სამ-ეტაჟიანია, რადგან სამჯერ გადამწვარა და ყოველ დაწვაზედ თითო ეტაჟა ემატებოდა,—ჰო, ეს სახლი მეოთხეთ აპირებს თავის-თავის გადაწვას, რომ ამ საშუალებით ოთხ-ეტაჟიანათ იქცეს. ძალიან ეშმაკი, ხერხიანი და გაიძვერა სახლია ის დასაქცევი, ისა!

ამ თვის ოცდა სამში ბენეფისია ბ. დ. აწყურელისა, რომლის დიდი კომიკური ნიჭი ასე უყვარს და მოსწონს თბილისის საზოგადოებას. აბა ვნახავთ, რითი და როგორ დაამტკიცებენ ქალაქელები, რომ ამათაც ესმით რამ ხელოვნებისა—მარტო «ბრავოსა» და «ბისის» ძახილითა, თუ ცოტაოდნათ შეიჩმუნებიან და ნივთიერთაც დააჯილდოვებენ ამ ახალგაზდა მსახურს უმადურის სცენისას!...

სხოვრება და თმაბთი

მოვიდა ზამთარი და დადგა სიცივე. ვისაც ლუკმა პური აღრევე დაუმზადებია თავისთვის, იმას გული შიგნიღამა აქვს,

მეგარი ზურგი თამამად შეუბრუნებია ზამთრისათვის და აინუშ-
 შიაც არ აგდებს ამის ქარბუქსა და არც სიცივეს. ვაი იმისი
 ბრალი, ვისაც ცალკე კუჭი ამოსძახის—«მაჰამე, მომაშველე
 რამე, ჩამომაწოდე, თორემ ლამის დავიწვა და დავიდაგო»,
 ცალკე ფეხი და ხელი, პირისახე, სიცივისაგან გაღურჯებული,
 ბაბანითა და ცახცახით ჩახახიან ყურში—«სითბო ჩქარა, სით-
 ბო, თორემ დაეკრუნჩხენით და მერე რალაში გამოგადგებით,
 რალა სამსახურს გაგიწევთო». როცა ასეთს უბედურებაში მარ-
 ტო ერთი სული და მარტო ერთის კუჭია, მარტო თითო
 წყვილის ხელ-ფეხის ტკივილი და მწუხარება ესმის განუწყვე-
 ტლივ დილიდამ საღამომდე და საღამოდამ დილამდე, კიდევ
 არა უშავს-რა—სიკვდილს მაინც გულით ინატრებს. მწუხარება
 ბევრდება, როდესაც ამისთანა მშიერსა და მწყურვალს წილათა
 ჰრგებია ქვეყანაში გამოიყვანოს რამდენიმე მშიერი სული, თა-
 ვისი სისხლი და ხორცი! აქ სიმწვავე ჰღალადებს და მისი ხმა
 ზეცამდინ აღის. ზაფხული სწორეთ პატრონია ამ გეარ უბედურ-
 თათვის—თავშესაფარს არ აკლებს მათ მადლიანი ზეცა, ნიადა-
 გი მათთვის გადაჭიმული აქვს თბილს დედა მიწას. ზამთარში
 კი ცაც და დედამიწაც ხელმოტყერილები ხდებიან და გულ
 ქვევად უტყერენ თავიანთ მფარველობას.

ქალაქებსა და სოფლებში სიღარიბის შეიღწი გამოდიან
 და კარის-კარ ეძებენ ლუქმა პურსა, მიჰმართვენ ადამიანის გულ-
 შემატკივრობასა და მაცხოვრის სახელით ყველას ასმენენ და
 აგონებენ სიტყვას ძმათა სიყვარულისასა და შებრალებისას.
 აი ამისთანებში უფრო აშკარად ჰხედავს, მკითხველო, თქვენი
 თვალი, რა განსხვავებაა ცხოვრებასა და თეატრ შორის. ყვე-
 ლას თავი მოგეწონს იმითი, რომ ევლურობასა და განადირე-
 ბას ძალიან შორს გავსცდით, წარმატებაში შევსდგით ფეხი,
 მომხრენი ვართ ადამიანობისა, რომა გვძავს დაჩავერა სუსტისა
 და უღონოსი, რომ პირიქით ჩვენ ყოველთვის მზათა ვართ
 ხელი მივკეთ და ფეხზე წამოვაყენოთ სუსტი და უბედური მე-
 ზობელიო.

მაგრამ როდესაც ამ ფრაზებს თავს დაანებებთ და გონივ-
 რულად ჩაიხედავთ თვით ცხოვრებაში, მაშინ ჰნახავთ, რომ

ეგ ყოველივე მხოლოდ მოჩვენებაა, ფერ-უმარილია და მეტი არაფერი. გაახილეთ თვალი, ჩამორეცხეთ ეგ ფერ-უმარილი, და ხელთ დაგრჩებათ უზადრუკი სილატაკე გულისა და სიცარიელე სულისა, დაგრჩებათ ფრაზიორთა გარუჭეული და დაჭმუჭენილი პირისახე, რომელიც სრულიად მოკლებულია ყოველსავე მიმზიდველობას, მოკლებულია თანაგრძნობას უბედურთა მიმართ და სხვანი

მოვიდა ზამთარი, დადგა სიცივე ტფილისშიაც და მშიერ-მწყურვალთა ლალადებამ მიაღწია იმათამდე, ვისაც რა გამოაუცდია სიღარიბე, ან სრულიად დაჰვიწყებია ამ ქირის უღმობელობა და სიმწარე. დროგამოშვებით, შიგ-ჭრელად დატრიალდება ხოლმე შეძლებულთა შორის აზრი და სურვილი შველისა. მაგრამ რადგან თვით აზრი ძალიან ბუნდად გაივლის ხოლმე თავში და სურვილი შველისაც მარტო ოდნე ატოკებს გაქვავებულს გულს, ამიტომ ნაყოფი აზრისა და სურვილისა ხშირად თხილის გულის ოდენაც არ დადგება ხოლმე.

«აბა, არიქათ, დაფაცურდით—აგერა იქ, მწივარში გახვეული, მშიერ-მწყურვალე მოძმე ჩვენი, სახე მღვთისა, ჩვენ მზგაესი ადამიანი შიმშილითა კვდება, მივეშველნეთ, ვისაც რითი შეგვიძლიანო»—ამ სიტყვებით გამოდიან საზოგადოებაში თითო-ოროლა ქველმოამკმედნი და მოწყალეების ხალისს აღვიძებენ შეძლებულთა შორის. ესენიც, თითქო სწუხდნენ ვისთვისმე და მართლა შესტკიოდეთ გული უბედურთათვის, ხანდისხან ჯიბეს იკრავენ ხელსა და დაიწყებენ ქისის ჩხრეკას. ხშირად ისე მოჰხდება, ხოლმე, რომ, ხანგრძლივის ძიების შემდეგ, ქისაში «საუბედუროთა» არა აღმოჩნდება-რა, გინდაც ეს ქისა ძალზე გატენილი იყოს პოლიმპრიალებით. «რა, თქვენი ქირიმეთო—ბოდიშს იხდის პოლიმპრიალებიანი—სწორედ ამ ხელად არა მაქვს-რა, თორემ განა არ მიცნობთ, რომ მე ჩემს დღეში არას დაეიშურებ მოძმისათვის, თუ-კი ჩემი დახმარება გამოადგება ვისმეო! აბა სხვა დროს მნახეთ, თუ ხელცარიელი წაბძანდებით ჩემიდამაო».

სწორეთ თეატრია რალა, არც ერთი და არც მეორე. ყველას თავისი როლი დაუსწაველია კარგათ, საუცხოვოთ და

ყველანი ერთმანეთს ატყუებენ დილიდამ საღამომდე, და ამ დროს მშვიერი და მწყურვალე ჩვენი მოყვასი კანკალებს და ცახცახებს, სადღაც კუთხეში მიმალული, კბილი კბილსა სცემს ცალკე შიმშილისაგან და ცალკე სიცივისაგან.

ამ სეზონში მრავალი წარმოდგენა და კონცერტი გაიმართა საქველ-მოქმედო აზრით. დახმარებას უწევენ ან ღარიბ შეგირდებს, რომელთაც სწავლა უნდათ და შიმშილისაგან-კი კუჭი ეწვით, ან უღედმამო ბავშვებს, ობოლ-ობნერ ყმაწვილებს, რომელნიც ქვეყანაზე დაუბადნიათ და ლუკმა პური-კი არ უზრუნიათ მათ შობილებს. მარტო სასწაულთ-მოქმედება თუ შეჰკრებს ცოტა რამ თანხას ამ საქმისთვის, თორემ უმეტეს ნაწილად ძირს დარჩება ხოლმე ან ოთხი გაცვეთილი და ფერგამოღებული გროში, ან ასეთისავე ღირსების ოთხგროში-ნახევარი. ეს არის და ეს. ამაში იხატება ჩვენი აზრი დახმარებისა, ამით გამოიყურება ჩვენი სურვილი მოწყალების ქმნისა!

მაგალითად, იმ დღეს ქართული წარმოდგენა გამართეს ობოლთა დახმარების აზრით. გამოცხადებული იყო საუკეთესო ქართული პიესა—«ციმბირელი» ბ-ნ ცაგარლისა და «ბიძიასთან გამოხუმრება» თ. ერისთავისა. უნდა მართალი სთქვას კაცმა, რომ საუცხოვოთ ითამაშეს აქტიორებმა და აქტრისებმა. მეც იქ დავესწარ და დღემდის ვერ გამიგია, რათა თამაშობდნენ ისე კარგა, როდესაც თეატრში ოციოდე კაცის მეტს არავის შემოუწაწანია! ჩვენი არტისტები მოსწონთ საზოგადოებას, პიესები საუცხოვოანი იყვნენ, მაგრამ წარმოიდგინეთ, რომ ის ოციოდე კაციც-კი თითქმის ძალდატანებით შემოერეკნათ თეატრში, ხათრით მოსულიყვნენ, თორემ აბა რას მოვიდოდნენ, თუ-კი სრულებით ნებაყოფლობაზე მიმდგარიყო საქმე!

ჰო-და, აბა საქმეც მაგაშია, რომ რაც უნდა კაი სანახავი მოგელოდეთ, რაც უნდა უმაღლესი სიტკბოება და სიამოვნება დაგპირდნენ, არ წახვალთ არც თეატრში და არც კონცერტზე, თუ-კი საქველ-მოქმედო სახელი ჰქვიათ წარმოდგენას.

წარსულ შაბათს დიდათ მინდოდა თეატრში წასვლა, მივედი და ვნახე განცხადება ბ-ნ ფორკატის წარმოდგენისა. აღმოჩნდა, რომ არდგენდნენ ისევ იმ «ბროლიაგას», რომელიც თი-

თქმის ათჯერ წარმოდგინეს და მოაბეზრეს თავი ხალხსა. ამას-თანავე შემოსავალი საქველმოქმედო საქმეს უნდა მოჰხმარებოდა. ღმერთმა ჩემს მტერსაც ნუ მისცა ისეთი შემოსავალი, რაც ამ წარმოდგენას გადაჰჩა! თეატრში სულ სამი კაცი იჯდა და ისინიც მუქთის ბილეთებით შესულიყვნენ. სირცხვილით ველარ დავეყვი სკამზე და მოეძებნე სხვა-გვარი დროს გატარება.

ასეთს ნიადაგზე სდგას ჩვენში საქველმოქმედო საქმეები. ბევრს უბედურს-კი მოსწმენდს თვალზე ცრემლს ჩვენი სურვილი დახმარებისა, ბევრს-კი გაუძღება დამწვარი და გამოფხვნილი კუჭი!..

არა, ამ თეატრალებს რაღა დაემართათ, რომ სწორეთ „ბროლიაგა“ დანიშნეს სათამაშოდ, როდესაც ამ პიესამ თავისი დრო კარგა ხანია მოსჭამა და კიდევაც მოინელა! მაგრამ რასა იქთ, ბატონებო, საქველმოქმედო წარმოდგენა გახლდათ და ვინ გაიცხვლებდა თავსა, რომ მშიერ-მწყურვალისათვის ან პიესა ამოერჩიათ რიგიანი, ან ერთი და ან მეორე!..

უცნობი.

ქართული თეატრი, 11 დეკემბერს.

წარსულს კვირას ქართულ თეატრში ხალხი თუმცა ცოტა იყო, მაგრამ მაინც ჩვეულებრივზე უფრო მეტი. არტისტების თამაშობაც ჩვენდა სასიამოვნოთ ჩვეულებრივზე უკეთესი გამოდგა.

საზოგადოთ «რევიზორის» შესრულება საუკეთესო რუსულ არტისტებს საიმპერატორო სცენებისას-კი ეძნელებათ და საკვირველი როდია, რომ ჩვენს მოთამაშეთ გაუძნელდეს «რევიზორის» ჯეროვანი თამაში. «რევიზორში» ყოველი როლი არტისტიან გან თხოულობს ნიჭს, დიდს გამოცდილებას, ცოდნას და შრომას. ჩვენი არტისტები, კი, ერთი-ორის გარდა, მოკლებულნი არიან ყველა ზემო ჩამოთვლილს თვისებებს, ამიტომაც წარსულ კვირას «რევიზორი» უფრო ფეერიას მოგაგონებდათ, ვიდრე სახელოვან გოგოლის უკვდავს კომედიას—

ს ი მ ლ ე რ ა .

(«თვალს ავახელ ზედ წამწამზე მიზიხარა»-ის ხმაზე.

თვალს გაკასკელ—გულს მისარებს,
 კოლეტის ზჭკურიალი,
 ყურს დაუგდებ—გულს მიღონებს,
 გეჰსიღების შრიალი...

ფლავი ვის უდგას და იშტა ვისა აქვს.

აჩა, მაგისტანა ხატვა ვიტოდე და ხელი რუსთაველზე მოვა-
დინო!!!.. თუ ჭკუა გაქვს, გამოიგონე: «გრანდიოს» ბილეტები გაა-
კეთე,—მე გაგასაღებ... ერთს წელიწადზე სხელოვან კაცად გავხდი.

სცენაზე ვხედავდით რალაც «კორრიკატურებს» და არა სრულს ტიპებს და ხასიათებს.

ამ თავითვე ვამბობთ, რომ ჩვენს რეცენზიებში ვეცდებით პირუთენელი აზრი გამოვსთქვათ, ამიტომ, უკაცრავად, ნურავის გეწყინებათ ჩვენი გულწრფელი აზრი.

დავიწყით თვითვეულ მოთამაშეთაგან. ფარდის ახლის დროს სცენაზე კ. ყიფიანი ოსიპის როლს ასრულებს. პირველი შთაბეჭდილება, რომელიც ყიფიანმა ჩვენზე მოახდინა, იყო როლის უცოდინარობა, რის გამო მთელი მისი თამაშობა უხერხული და უფერული იყო. რაგინდ ნიჭიერი და დახელოვნებული მოთამაშე იყვეს არტისტი, თუ როლი არ იცის, იმისი თამაშობა მართლა უბრალო თამაშობაა და არა სერიოზული ხელოვნება. ყიფიანს არ ეპატიება ესეთი საქციელი, მით უმეტეს გოგოლის პიესაში. შემოდის ხლესტაკოვი—აბაშიძე. რამდენჯერ გვინახავს ჩვენ ვ. აბაშიძე ხლესტაკოვის როლში და ეს სცენა ყოველთვის მკრთალად გაუტარებია. არ ვიცით, რათ არ ეხერხება ვ. აბაშიძეს ამ სცენის ასრულება. შეიძლება მიზეზი უხეირო თარგმანი იყვეს, ხოლო აბაშიძე ვერ ახდენს იმ ზედმოქმედებას, რომელიც მოსალოდნელია და აუცილებელი. ხოლო ის სცენა, სადაც მსახურს საქმელი შემოაქვს და სადაც არტისტს შეუძლიან თამაშობა, იქ ვ. აბაშიძე შეუდარებელი იყო. ეს მეტ-ნაკლებობა აბაშიძის თამაშობაში ჩვენის აზრით აიხსნება იმით, რომ აბაშიძე მეტად ცოცხალ ტემპერამენტის კაცია და მონოლოგები და უმოძრაო ჩუმი სცენები არ ეხერხება.

რაც შეეხება გოროდნიჩს—ვ. გამყრელიძეს, ჩვენ შეგვიძლიან მხოლოდ ისა ვსთქვათ, რომ ვ. გამყრელიძეს სასცენო ნიჭი ატყვია და მომავალში იგი საუცხოვო არტისტად შეიქნება... თუ ჩაუვარდება ხელში რომელსაღმე გამოცდილს რეჟისორს. ვ. გამყრელიძის «გოროდნიჩი» სრულებით არ ჰგვანდა გოგოლის გაიძვერა მოხელეს. გოროდნიჩის მოთამაშეს ეჭირება დიდი გამოცდილება და დახელოვნებული თამაშობა. აქ მართო ნიჭი როდია საკმარისი. ჩვენ ამით ის არ გვინდა ვსთქვათ, რომ ვ. გამყრელიძეს არ შეეძლოს გოროდნიჩის რო-

ლის შესრულება, არა, ჩვენ მხოლოდ იმას ვამბობთ, რომ გამყრელიძემ გოროდნიჩი ორი-სამი წელიწადის შემდეგ უნდა ითამაშოს, როცა ისე დახელოვნდება, რომ სცენა საკუთარ სახლისავით მიაჩნდეს და სრულ ბატონად გრძნობდეს თავის-თავს, თორემ ვ. გამყრელიძემ ჯერ-ჯერობით ხეირიანი სიარულიც არ იცის. სიტყვამ მოიტანა და ბარემ ვიტყვი, რომ ვ. გამყრელიძემ უსათუოდ დიდი ყურადღება უნდა მიაქციოს თავის სიარულს. ეს ისეთი ნაკლულევანებაა, რომ თუ არ გასწორდა, ბევრს დაუშლის მის არტისტულს სახელს და მომავალს.

საზოგადოთ უნდა შევნიშნოთ, რომ ყველა არტისტებს და მოთამაშეთ, რომელთაც თავის დაქვერ არ შეუძლიანთ კომიკურს როლებში, რაიცა ნამდვილ არტისტულ თამაშობითათვის პირველ მცნებად უნდა ჩაითვალოს, რომელნიც ზომიერობას და წრეს გადადიან, ისინი ძალიან აშავებენ, და ვინც აშავებს, არტისტობას ჯამბაზად ჰხდის და მისი ადგილი ცირკშია.

ჩერქეზოვის და თამაროვის თამაშობაზე საქებარს ვერაფერს ვიტყვი, თუმცა ჩვეულებრივზე უკეთ თამაშობდნენ და როლებიც იცოდნენ. ძრიელ კარგად გაატარა აბაშიძემ ვერედ წოდებულ ყბედობის და სიცრუის სცენა».

გრიმი ყველას მეტრს-მეტად კარრიკატურული ჰქონდათ. ტანსაცმელები არ შეეფერებოდა იმ დროების ხალხს. რეჟისორული მხარე ჩვეულებრივზე უკეთესი იყო. არ შეგვიძლიან არ შევნიშნოთ, რომ კ. ყიფიანს რომ გოროდნიჩის როლი ეთამაშა და ვ. გამყრელიძეს ოსიპის როლი, პიესა ერთი ორად მოიგებდა.

X **ქალიაქოთი** მეტად ცხოველად წარმოადგინეს. ეს იმით აიხსნება, რომ როლები ყველამ კარგად იცოდა და თვითონ პიესაც, თუმცა კომედიად არის მონათლული, უფრო ხუმრობას და ვოლივილს მიჰგავს. განსაკუთრებით კარგი იყენენ საფაროვისა—ახალგაზდა ცქრიალა ქალის როლში, აბაშიძე—ახალგაზდა მშიშარა ჩინოენიკის როლში, კ. ყიფიანი—გამოსულელებულ და ბებერ აშიყ ღერენლის როლში და აწყურელი ბებერ,

გულკეთილ მეგობრის როლში. სხვანი ბევრს შევლოდნენ პიესის კარგად შესრულებას.

ხალხი ძრიელ კმაყოფილი დარჩა და თუ დრამატიულ კომიტეტმა ისე მოამზადა ხოლმე ახალი პიესები, როგორც წარსულს კვირას, ჩვენ დარწმუნებულნი ვართ, რომ ხალხი ისევ ძველებურად დაიწყებს თეატრში სიარულს...

მაყურებელი.

მათემატიკის აზრი ქალებზედ.

(*La donna E'...*)

- 1) ქალი—ტელეგრაფია, რადგან ტელეგრაფიით სისწრაფით და სიძრწევით ავრცელებს გაგონილს.
- 2) ქალი—მიკროსკოპია, რადგან უკვლავად აღიდას და აზვიადებს.
- 3) ქალი—ბარომეტრია და ტერმომეტრი, რადგან ქალით ადვილათ შეიძლება გაცმა გამოიწიროს: დარი იქნება თუ ავადრი, სიცივე თუ სითბო—ცალქმრობაში.
- 4) ქალი—ტელესკოპია, რადგან ხანდისხან ძალიან ახლო იზიდავს კაცებს.
- 5) ქალი—მაგნიტია, რადგან ადვილათ შეუძლიან, როგორც მიგიზიდოს, ისე მოგიშოროს.
- 6) ქალი—ტელეფონია, რადგან რასაც უურში ეტყვი, იმას მისი შირიდამვე გაიგანებ.
- 7) ქალი—გბილებიანი ბორბალა, რადგან შეუძლიან, ვინც უნდა, ზედ მოიხვიოს.
- 8) ქალი—კამერობსკურა, რადგან ყოველისთვის უკუღმა გაჩვენებს.

ი. სენაველი.

იზაპ-არაქანი პროზით

4) ზევესი და ცხენი.

«კაცთა და ცხოველთა მფარველო!» ასე ევედრებოდა ცხენი ზევესს—«ყველანი ამბობენ, ვითომ მე ყველა ცხოვე-

ლებს ვჯობდე სილამაზით, რასაც, რა თქმა უნდა, ჩემი თავ-
მოყვარეობა მაიძულებს ვერწმუნო. მაგრამ ჩემში განა ბევრის
გაუმჯობესება არ სჯობდა?»

— „მაგალითებო, რისა—შენის აზრით? სთქვი! მე მივიღებ
შენს რჩევას, მიუგო ღიმილით გულ-კეთილმა ზევესმა.

— «შიძლება», განაგრძო ცხენმა, «მე უფრო მარდი
ცოფილიყავ, რომ უფრო მაღალი და მსხვილი ფეხები მქო-
ნებოდა, წერ-სავით გრძელი და მოღერებული ყელი; მკერ-
დიც რომ უგანიერესი მქონოდა, რა თქმა უნდა, ძალ-ღონეს
მომიმატებდა.... რადგან ჩემი დანიშნულებაა — ვატარო
თქვენს საყვარელი ქმნილება—კაცი; ვგონებ, უკეთესი იქნე-
ბოდა მუდმივი უნაგირი მქონდეს ნაცვლად ტყავის უნაგირისა,
რომელსაც, როცა უნდათ—დამადგმენ, როცა უნდათ—მომხდიან»

— «ძლიერ კარგი», მიუგო ზევესმა, «იქონიე ერთი წა-
მის მოთმინება!» ზევესმა უბრძანა, რათა შექმნილიყო ახალი
ცხოველი. ორი წამი არ გასულა, რომ ზევესის წინ წარსდგა
აქლემი. ცხენმა შეხედა ახალს ცხოველს და შიშისაგან ცახცა-
ხი დაიწყო.

— „აი, შენ რაც გინდოდა, უთხრა ზევესმა—«აი უგრძე-
სი და მსხვილი ფეხები, აი წეროს კისერი; აი უფრო განიერი
მკერდი და აი ბუნებით მუდმივი უნაგირიც! ხომ არ გინდა
ამ გვარ ქმნილებად გაქციო?»

სხენს შიშით ცახცახი დააწყებინა.

— «წადი» განაგრძო ზევესმა: — «პირველად მიპატივებია,
და არ დაგსჯი, მაგრამ, რომ მუდამ შიშით მოიგონო შენი
უკვანო სურვილი—დეე, იცხოვროს ამ ახალმა პირუტყვმაც». მე-
რე შეხედა შემოქმედმა აქლემს და მისცა სამუდამო ბინა, ცხო-
ველთა შორის.

ასჯერ გაზომე, ერთხელ გასჭერიო.

ი. სენაველი.

დათქმა დაქორწილთა

კომედია ერთ მოქმედებათ

ვიმპორ პრილოვინს (ალექსანდროვისა).

(გაგრძელება).

ლილია. აკოცეთ. . . აკოცეთ ჩქარა ერთმანეთს... (ივან ანდრეიჩი მიიწევს მისაკენ საკოცნელად, მაგრამ უცებ შეჩერდება და აქნევს თავს) ბიძა! (მძუბი ჭკოცნიან ერთმანეთს) აი კერე! კერე! მობრძანდით, ყუაჰ მიირთვიით.

ივან ანდრ. (მიდის დასაჯდომათ) მაინც ამ გვარ სიძდაბლეს არ კელოდდი (ლილია ასსაგს ყუაგას).

სვიმონ ანდრ. მე, ჩემო ლილეჩკა, შეურაცხუოფა მივაყუენ ამას; იმის მაგიერ შენ ნაღები მთლად მაგას დაუსხია... მთლად, მთლად, მე არაფერი არ მინდა.

ივან ანდრ. თუ ღმერთი გრწამს, ნუ მამცირებ უფრო მეტად შენის გულ-მოწყალებით... არა, — მაგას მიეცი ნაღები, მაგას. მე სულაც არ მინდა.

სვიმონ ანდრ. მეც არ მინდა... მე უნდა რითიმე გარდავიხლო. ლილია. განუძებთ თუ არა?... თქვენ უნდა დალიოთ, როგორც მე მსურს... როგორც მე დავასსავ.

სვიმონ ანდრ. ვარგი, ჩემო სულო.

ივან ანდრ. მეც თანასმა ვარ, ჩემო სიცოცხლეკ.

ლილია. აი ეს შენ და... ეს შენ... ინებუთ და მიირთვიით.

ივან ანდრ. ლილია!... თუმცა მე შენთვის ვარდა არ მითავაზებთ, მაგრამ მიუვარხარ არა ნაკლებ ამისა.. (თითქმის ცრემლ-მოკრული) რათ დაუსხია იმას უფრო მეტარი ყუაჰ, ვიდრე მე!

სვიმონ ანდრ. ივან ანდრეიჩი, მე, თუ გსურს, გამეიცე... მაგრამ ამას ნუ ჭკიცხავ... აჭა, წაილე ჩემი ჭიჭა...

ივან ანდრ. ეს ნამეტანია!! ეს ნამეტანია, სვიმონ ანდრეიჩი...

ლილია. არა... მე ვსედავ დღეს, რომ თქვენ სრულად არ გე-

რალბით, არც ანათურს მიგონებთ... კარგი, როგორც ეს უნდა
დეთ, ისე მოაქვით... მე წავალ... წავალ თქვენთან. (დად-
გება მარცხნივ).

სვიმონ ანდრ. ლილია... ლილია... ლილია... აი, ივან ანდრეი!
ახ...

ივან ანდრ. ნუ განრისხდები, ჩემო სულა... ნუ განრისხდები...
მე ყველაფერს მოკითხე, ყოველ შეურაცხყოფას ავიტან შენის
გულსთვის...

ლილია. აქ ანათური შეურაცხყოფა არ არის... რა არის მართლაც,
რომ საქმეთ გაჭნადეთ?—გვინებ, ისე ვცხოვრობთ, რომ უკეთ
არ შეიძლება... სულ იმინარყოფთ და იმღერეთ, მეტი ანათუ-
რი გეკითხებათ... თქვენ-გი უიმისოთ მინც კერ გასძლებთ, რომ
ერთმანეთს არ აწყენინათ.

სვიმონ ანდრ. რას ამბობ, ლილია! მე შენიგება მინდა...
ის-გი...

ლილია. სჯობს ისეკ ღმერთს მადლობა უთხრათ ორივემ, რომ
დღეს მე ერთს სიფათს კეთილად გადავრჩი.

ივან ანდრ. სიფათს?..

სვიმონ ანდრ. რა სიფათს?.. ლილია, მიაბე ჩქარა, რა შე-
გემთხვა?

ლილია. ის, რომ არ ყოფილიყო, თქვენ ესლ ჩსუბის მაგიერ,
მიტოვებდით.

სვიმონ ანდრ. კარგი, ნუ მწვალებ, სთქვი პირდაპირ, რა მოხდა?
ივან ანდრეი. ვა, ვა, ვა... გულის კოვითან რაღაც შემომაწვა.

ლილია. აი რა შემთხვა. — წარმოიდგინეთ, აჭამოდე გონსუდ
კერ მოვსუღვარ შეშისაგან... დღეს ძლიერ ადრე აუღე და
ვიფიქრე, მოდი წავალ სასკიერნათა მეტეი, მართლაც წავედი...
სულ შორს და შორს მივდიოდი, საიღაც თვალი მისწრებდა...
შევედი ერთს უღბურ ტუში... მთლად მივარდნილ ადგილას,
სადაც გასასუღელიც-გი აღარ სჩანდა...

ივან ანდრეი. მერე, მერე, მერე... ვაი, ვაი! ახლა გეპრდში
დამადგა მსკალი.

ლილია. ვხვალ, ბუნებში რაღაც ინძრება... მე შეგერთი... კერ
გაგიტე რა იყო: რაღაც შავად, თუ წახლის ფრად გამოსტვივ-

და,—თითქოს ვიღაც მიწასა ჰქექდა?! დაგატყუროდი,—და რა უნდა
ხე!.. დათვი!..

ივან ანდრ. (სისხარულით), დათვი!?. სვიმონ ანდრეის, ეს ჩვენთვის
ძალიან კაი ამბავია. ჩაუუსაფრდეთ...
სვიმონ ანდრ. რა დროს ჩასაფრებაა, ივანე, როდესაც აქ... მერე
ლილიჩა, შენ რა მოახსენს?

ივან ანდრ. მერე სამი შექიძლ... დაუგლიაჟე! ახ, კიდევ გამძვინვარდა...
ლილიჩა. ვადგეკარ ცოცხალ-მკვდარი. ამ დროს, დათვი დადგა თუ
არა უკანა ფეხებზე, ბუნებში ჩანი ჩუნი გაისმა. მე თვალები
ამიჭრულდა... უცბად ვიღაცამ თოფი გაისროლა... გავისუღე:
დათვიმ ძირს ტყავანი მოადინა!—ამის მერე მე აღარაფერი
მახსოვს; იქვე დავეცი მიწას გონება მისდელი.

სვიმონ ანდრ. (ივან ანდრეისს) ჭხედავ!

ივან ანდრ. უჭი!.. დამაცა, ერთი სული მოვითქვას... ჭხედავ სული
მიგუბდება?

ლილიჩა. (თავისთვის) გგონებ შთაბეჭდილება ძლიერია. მამასადაც
სამართლის მსგავსად მოვიგონე და ტყუილად-უბრალოდ არ მი-
ფიქრია გუშინ მთელი საღამო.

სვიმონ ანდრ. მერე?.. შემდეგ რაღა იყო?..

ლილიჩა. მერე, როდესაც მე გონზედ მოვედი, ჩემს გვერდით და-
ვინახე მონადირე... ამას შორიდან მოვეკრა თვალი დათვისა-
თვის და ერთის თოფის სრულით იქვე ძირს გაავარა!

სვიმონ ანდრ. ყოჩხად!

ივან ანდრ. ვლესი იყო?

ლილიჩა. არა... აღმოჩნდა... მასწავლებელი ქალაქის გიმნაზიისა.

ივან ანდრ. სვიმონ ანდრეისი!. აი რას ვინახავს სწავლა; ჩვენი ლი-
ლიჩა დაუხსნია განსაცდელისაგან...

(შემდეგი იქნება)

რედაქტორი და გამომცემელი ალ. ნაზიანიძე.